

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران جنوب

دانشکده تحصیلات تكمیلی

سمینار جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد «*M.Sc*»

مهندسی معدن-استخراج

عنوان:

روش های کاهش آلودگی های زیست محیطی ناشی از استفاده سیانید
در صنایع فراوری مواد معدنی

استاد راهنما:

نگارش:

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	فصل اول
۴	۱- سیانید
۶	۱- ۲- راهنمای شناسایی سیانید
۶	۱- ۳- خطرات کار با سیانید
۷	۱- ۴- روش های خنثی سازی محلول های سیانید و اثرات سوء آنها
۷	۱- ۵- رفتار عنصر و راه های انتقال به بدن انسان
۸	۱- ۶- عملکرد سیانید بر بدن
۹	۱- ۷- مقدار آلودگی سیانید
۹	۱- ۸- انواع سیانید
۹	۱- ۸-۱- انواع کمپلکسهاي فلزی سیانور
۹	۱- ۸-۲- خواص کمپلکسهاي فلزی سیانور
۱۰	۱- ۸-۳- عوامل موثر در تجزیه کمپلکسهاي فلزی سیانور
۱۱	۱- ۸-۴- انواع ترکیبات سیانور آزاد
۱۱	۱- ۸-۵- خصوصیات سیانور آزاد
۱۱	۱- ۸-۶- خواص ترکیبات ساده سیانور
۱۲	۱- ۹- روش های حذف سیانید
۱۴	۱- ۹-۱- استفاده از هیدروژن پراکسید یا آب اکسیژنه
۱۵	۱- ۹-۲- تصفیه با پراکسی منوسولفوریک اسید
۱۷	۱- ۹-۳- سایر روش های تصفیه پساب سیانید
۱۷	۱- ۹-۴- رقیق سازی
۱۸	۱- ۹-۵- روش غشایی
۱۸	۱- ۹-۶- الکترووینینگ
۱۹	۱- ۹-۷- هیدرولیز/ نقطیر
۲۰	۱- ۱۰- روش های تشکیل کمپلکس
۲۰	۱- ۱۰-۱- اسیدی کردن /تبخیر
۲۱	۱- ۱۰-۲- تبخیر
۲۲	۱- ۱۰-۳- افزایش فلزی
۲۳	۱- ۱۰-۴- فلوتاسیون
۲۴	۱- ۱۰-۵- روش استخراج حلال

۱۰-۱	- روش های جذب	۲۵
۱	- مواد معدنی	۲۵
	مطالعات موردنی	۲۶
۲	- مقدمه	۲۷
۲	- مطالعات موردنی	۲۷
۲	- گویان ۱۹۹۵:	۲۷
۲	- رومانی - مجارستان:	۲۸
۲	- گینه نو:	۲۸
۲	- غنا:	۲۸
۲	- چین:	۲۹
۲	- ایالات متحده:	۲۹
۲	- هندوراس:	۲۹
۲	- نیکاراگوئه:	۳۰
۲	- استرالیا:	۳۰
۲	- لائوس:	۳۰
۲	- آلاسکا:	۳۱
۲	- حادثه بایا ماره:	۳۱
۲	- معدن سامیتولی:	۳۷
۲	- حادثه در تولوکوما	۴۰
۲	- معدن طلای فوبیا	۴۴
۲	روش های حذف سیانید...	۴۸
۳	- مقدمه	۴۹
۳	- حذف سیانید از پسابهای طبیعی با استفاده از غشای گازی	۴۹
۳	- مقدمه ای بر حذف سیانید توسط غشای گازی	۵۰
۳	- آزمایشات	۵۵
۳	- نتایج	۵۸
۳	- نتیجه گیری	۶۴
۳	- حذف سیانید توسط پوشش گیاهی چینی	۶۵
۳	- مقدمه ای بر حذف سیانید توسط پوشش گیاهی چینی	۶۶
۳	- مواد و روشها	۶۸
۳	- گیاهان	۶۸
۳	- تجزیه شیمیایی	۶۸
۳	- تست های حذف با برگهای جدا شده	۶۹

۷۰	..... ۳-۳-۳ - بحث و نتیجه گیری
۷۰	..... ۱- ۳-۳-۳ حذف سیانید توسط برگهای گیاهان
۷۲	..... ۲- ۳-۳-۳ برآورد ظرفیت حذف سیانید
۷۴	..... ۴- ۳-۳-۳ تعیین سینتیک آنزیم ($V_{\max}, K_m$)
۷۷	..... ۴- ۳-۳-۳ مقایسه با یافته های دیگر
۷۷	..... ۵- ۳-۳-۳ تنوع مقدار در میان گونه های گیاهی
۷۹	..... ۴- ۳-۳-۳ نتیجه گیری
۸۱	..... ۴- ۴- ۳- حذف سیانید از آب و پساب با استفاده از کربن فعال دانه ای
۸۱	..... ۱- ۴- ۳- مقدمه
۸۳	..... ۱- ۴- ۳- پیشینه جذب سطحی سیانید
۸۵	..... ۴- ۴- ۳- مواد و روشها
۸۶	..... ۴- ۴- ۳- مباحثه
۸۷	..... ۴- ۴- ۳- تاثیر pH
۸۹	..... ۴- ۴- ۳- تاثیر دما
۹۱	..... ۴- ۴- ۳- تاثیر اندازه ذرات
۹۳	..... ۴- ۴- ۳- تاثیر غلظت ماده جاذب
۹۵	..... ۴- ۴- ۳- تاثیر مدت تماس
۹۷	..... ۴- ۴- ۳- نتیجه گیری
۹۹	..... ۵- ۴- ۳- حذف سیانید و ترکیب روی - سیانید از طریق فرایند تبادل یونی
۹۹	..... ۱- ۵- ۳- مقدمه
۱۰۱	..... ۵- ۴- ۳- شیوه هایی آزمایشگاهی
۱۰۲	..... ۵- ۴- ۳- بحث و نتایج
۱۰۲	..... ۵- ۴- ۳- ۱- ۳- ۵- ۳- حذف سیانید
۱۰۳	..... ۵- ۴- ۳- ۲- ۳- ۵- ۳- حذف روی-سیانید
۱۰۷	..... ۵- ۴- ۳- نتیجه گیری
۱۰۹	..... فصل چهارم
۱۱۰	..... ۴- ۱- مقدمه
۱۱۰	..... ۱- ۱- استفاده از روش غشای گازی :
۱۱۰	..... ۱- ۲- استفاده از پوشش گیاهی چینی:
۱۱۱	..... ۱- ۳- استفاده از کربن فعال دانه ای:
۱۱۱	..... ۱- ۴- استفاده از فرایند تبادل یونی:

۱۱۲	منابع و مأخذ
۱۲۰	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

جدول ۳: سه فرایند غشای گازی ۵۱
جدول ۴: روش‌های حذف سیانید ۵۴
جدول ۵: جزئیات مربوط به آزمایش پس آب ۵۷
جدول ۶: جزئیات مدول فیبر تو خالی ۵۸
جدول ۷: مقایسه A و KA ۶۲
جدول ۸: ضرایب انتقال جرم کلی و جداگانه ۶۳
جدول ۹: غلظت اندازه گیری شده سیانید (MG/CN/L) در محلولهای آبی با برگهای گیاهان ۷۰
جدول ۱۰: قابلیت حذف سیانید محاسبه شده برای هر جرم V در غلظت های مختلف ۷۳
جدول ۱۱: پارامترهای طبیق یافته میکائیس - منتن (V_{max}, K_m) حذف سیانید توسط برگهای گیاهان ۷۵
جدول ۱۲: تاثیر اندازه ذرات بر جذب CN ⁻ به GAC ۹۲

فهرست نمودارها

نمودار ۱: تعیین ضریب انتقال جرم کلی سیانید برای چهار پس آب	۵۹
نمودار ۲: تنوع غلظت سیانید و آکریلو نیتریل در پس آب آکریلو نیتریل	۶۰
نمودار ۳: تعیین ضریب جرم کلی آکریلو نیتریل و سیانید برای پس آب آکریلو نیتریل	۶۱
نمودار ۴: شار بخار آب پیش بینی شده و آزمایشگاهی	۶۱
نمودار ۵: توزیع انباشتگی اندازه گیری شده P برای $(MG\ CN/KG/H_2V_{MAX})$	۷۹
نمودار ۶: تاثیر دما بر جذب CN^- روی GAC	۸۷
نمودار ۷: تاثیر دما بر جذب CN^- روی $NACN$	۹۰
نمودار ۸: میزان جذب ویژه $NACN$ روی AGC	۹۲
نمودار ۹: میزان جذب $ZNCN$ به GAC	۹۴
نمودار ۱۰: میزان جذب $FECN$ به GAC	۹۴
نمودار ۱۱: تاثیر مدت تماس بر جذب $NACN$ به AGC	۹۶
نمودار ۱۲: تاثیر مدت تماس بر جذب $ZNCN$ به GAC	۹۶
نمودار ۱۴: منحنی های نفوذ برای فاضلاب سیانید $200\ MG/L$ توسط $AMBERLITE\ ®\ IRA-402\ CL$	۱۰۳
نمودار ۱۵: منحنی های نفوذ برای $100\ MG/L$ فاضلاب روی و $200\ MG/L$ سیانید	۱۰۵
نمودار ۱۶: گونه زایی $ZN(II)/CN^-/OH^-$ در سیستم $ZN(II)$ در سیستم	۱۰۶
نمودار ۱۷: سیانید از منحنی نفوذ فاضلاب روی و سیانید در ستون بستر متراکم	۱۰۷

فهرست شکل‌ها

شکل ۱: میزان سیانید در PH مختلف ۱۰
شکل ۲: آلوده شدن محیط زیست بر اثر فعالیت سیانید در باطله‌ها و پساب‌ها ۱۲
شکل ۳: مناطق آلوده شده توسط سیانید ۳۲
شکل ۴: موقعیت معدن سامیتویل و قسمت‌های مختلف آن ۳۸
شکل ۵: محل قرار گیری معدن طلای تولوکوما ۴۱
شکل ۶: ماهیان مردہ به علت نشت سیانید ۴۳
شکل ۷: موقعیت جغرافیایی معدن فوبیا ۴۵
شکل ۸: نمایش حذف HCN توسط جذب غشای پر شده گازی ۵۳
شکل ۹: مقیاس تبادل راهنمایی تنظیمات آزمایشگاهی ۵۶

چکیده

از آغاز، انسان تمامی نیازهای خود را از زمین به دست آورده است. گیاهان را برای رفع گرسنگی و آب را برای رفع تشنگی و مواد معدنی را برای ساخت ابزارآلات مختلف از زمین گرفته است. در ازای هر ماده ای که از زمین می‌گیرد به زمین و محیط زیست آسیب وارد می‌کند. به خصوص درباره مواد معدنی که با عملیات مختلف معدنکاری زیرزمینی و رو باز و همچنین فراوری مواد معدنی خسارات زیادی را به زمین وارد کرده است. در سال‌های اخیر استفاده درست از معادن و کاهش آلودگی‌های حاصل از معدنکاری در دستور کار دولت‌ها قرار گرفته است. فراوری مواد معدنی با ایجاد پساب‌ها و باطله‌های سمی و مضر، یکی از عوامل مهم آلودگی محیط زیست است. آلودگی‌های زیست محیطی باعث از بین رفتن اکوسیستم منطقه شده و زیان‌های جبران ناپذیری را به بار خواهد آورد. لذا همواره سازمان‌های زیست محیطی در جهت حفاظت از این نعمت دست نیافتنی کوشش کرده و با ایجاد قوانین و مقررات سختگیرانه مانع آلوده شدن بیش از پیش منابع طبیعی و محیط زیست می‌شوند. یکی از مواد مهم و سمی که در صنعت و معدنکاری استفاده دارد سیانید در فلزکاری و آبکاری و در لیچینگ مواد معدنی طلا و نقره است. با توجه به اینکه طلا از جمله فلزات قیمتی محسوب می‌شود لذا صرفنظر از فراوری این ماده معدنی امری غیرممکن است. از جهتی آلودگی‌هایی که فراوری این ماده معدنی بر اثر استفاده سیانید بر محیط زیست می‌گذارد شدید و در پنهان گستردۀ ای است. این ماده اثرات بسیار مخربی بر روی گونه‌های گیاهی و جانوری و حتی انسان‌ها می‌گذارد. با توجه به خواص سمی و بسیار شدید سیانید، گونه‌های جانوری به خصوص ماهیان و آبزیان در مواجه با این ماده سمی بی‌دفاع و کاملاً آسیب پذیر هستند. به طوری که در همه آلودگی‌های زیست محیطی ناشی از سیانید مقدار زیادی از آبزیان و حتی وحش منطقه از بین رفته‌اند. بنابراین روش‌هایی که برای حذف این ماده خطرناک وجود دارد برای حفظ گونه‌های جانداران و محیط زیست بسیار حائز اهمیت بوده و تلاش برای ایجاد روش‌هایی نوین که اثرات این آلودگی را با قدرت بیشتر و هزینه کمتر و صرف وقت کمتر از بین برد همواره در ذهن کارشناسان محیط زیست است.